

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

13 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan și Elena Cobzac,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Gaina Rodica în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui

Chisaru Ionel xxxxx, născut la xxxxx, originar din xxxxx, domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 10.10.2017 - 23.07.2018;

Instanță de apel: 04.09.2018 - 24.10.2018;

Instanță de recurs: 15.12.2018 - 13.03.2019.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Edineț sediul Briceni din 23 iulie 2018, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală*, Chisaru Ionel a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art.264¹ alin.(4) lit. b), d) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.70 alin.(3¹) Cod penal, la 5 luni închisoare;

- art.287 alin.(1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.70 alin.(3¹) Cod penal, la 1 an închisoare;

- art.349 alin.(1¹) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.70 alin.(3¹) Cod penal, la 1 an închisoare.;

Potrivit art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă 2 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 478 lei a fost respinsă.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Chisaru Ionel la 25 septembrie 2017, aproximativ la ora 17.30, deplasându-se în or. Briceni pe str. Prieteniei, fără a poseda permis de conducere și fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, cu concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat în cantitate de 0.38 mg/l, contrar prevederilor art.14 lit. a) al Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.357 din 13.05.2009, conducea mijlocul de

transport de model „Hyundai” fără numere de înmatriculare.

Tot el, la 10 aprilie 2018, aproximativ la ora 22.00, deplasându-se ca pasager în automobilul Taxi „Dacia Logan” pe str. M. Eminescu din or. Briceni, încălcând ordinea publică, manifestând un cinism și o obraznicie deosebită a aruncat o sticlă din aluminiu cu inscripția „Sprite” în automobilul de serviciu de model „Școda Rapid”, n/î MAI 9784. Ulterior angajații Regimentului de Patrulare Nord al Inspectoratului Național al Poliției, a Plutonului Edineț-Ocnița-Briceni, Strîmbul Alexandru și agentul șef Lesnic Marcel, care îndeplineau obligațiunile de serviciu, au urmărit automobilul Taxi „Dacia Logan” fiind stopat în preajma clubului de noapte „Calypso” din or. Briceni. După aceasta Chisaru Ionel i-a numit cu cuvinte necenzurate pe angajații RP Nord a INP a Plutonului Edineț-Ocnița-Briceni, Strîmbul Alexandru și agentul șef Lesnic Marcel, totodată a depus ultimilor rezistență violent exprimată prin îmbrâncirea cu mâna în piept față de angajatul Strîmbul Alexandru în legătură cu participarea lor la prevenirea și curmarea actelor huliganice.

Tot el, la 10 aprilie 2018, aproximativ la ora 22.00, deplasându-se ca pasager în automobilul „Dacia Logan” pe str. M. Eminescu din or. Briceni, încălcând ordinea publică, manifestând un cinism și o obraznicie deosebită a aruncat o sticlă de apă în automobilul de serviciu de model „Școda Rapid”, n/î 9784 al angajaților MAI. Ulterior în scopul sistării activității de serviciu și schimbării caracterului ei, a aplicat violență nepericuloasă pentru viața și sănătate, față de angajatul de poliție a IP Briceni Cușnir Roman în regiunea scrotală, angajatul RP nord a INP a Plutonului Edineț-Ocnița-Briceni, Strîmbul Alexandru, cauzându-i conform raportului de constatare nr.211819P0163 din 11.04.2018 echimoză la cutia toracică pe dreapta ce se califică ca vătămare corporală neînsemnată, pe timp ce angajații MAI îndeplineau obligațiunile de serviciu, de prevenire și curmare a actelor huliganice săvârșite de Chisaru Ionel.

3. Avocatul Baban Nicolae în numele inculpatului a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei hotărâri prin care lui Chisaru Ionel să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, pedeapsa stabilită de prima instanță este prea aspră, iar o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității va fi eficientă pentru corijarea inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2018, apelul declarat a fost respins ca tardiv, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, din materialele cauzei rezultă că, atât avocatul Baban Nicolae, cât și inculpatul Chisaru Ionel au fost prezenți la ședința de judecată din 23 iulie 2018, când a fost adoptată și pronunțată sentința, fapt stabilit prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d.107, vol. II) și au primit copia sentinței în aceeași zi (f.d.132, vol. II).

Totodată, instanța de apel a constatat că, la 23 iulie 2018 sentința a fost adoptată și pronunțată integral, la dosar lipsind dispozitivul sentinței adoptate.

Astfel, apelul declarat de către avocatul Baban Nicolae în interesele inculpatului Chisaru Ionel a fost depus la oficiul poștal la data de 09 august 2018

(f.d.135, vol. II) și înregistrat la Judecătoria Edineț sediul Briceni la data de 10 august 2018 (f.d.133, vol. II), pe când ultima zi de declarare a apelului pentru avocatul Baban Nicolae împotriva sentinței Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 23 iulie 2018 a expira la data de 07 august 2018, adică apelul a fost declarat peste termenul legal de 15 zile, prevăzut de 402 alin.(1) Cod de procedură penală.

5. Avocatul Gaina Rodica în numele inculpatului, în temeiul pct.10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin inculpatului Chisaru Ionel să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, motivul instanței de respingere a cererii de apel în legătură cu tardivitatea acestuia, este unul neesențial și decisiv în coraport cu circumstanțele cauzei și argumentele invocate în instanța de apel, or Chisaru Ionel și-a manifestat dorința de a contesta sentința, necunoscând modalitatea întocmirii apelului, s-a încredințat că apărătorul o va face, fiind asigurat despre acest fapt, de aceea a așteptat examinarea cauzei în ordine de apel cu speranța că-i va fi modificată pedeapsa în sensul atenuării. Termenul de 15 zile de depunere a apelului este unul imperativ, dar atâta timp cât îi este îngrădit acest drept, nu din culpa inculpatului, nu poate reține omiterea intenționată din partea inculpatului Chisaru Ionel a termenului depunerii apelului. Chisaru Ionel a fost condamnat la închisoare cu executarea reală, acesta fiind pentru prima dată pe banca acuzaților, neavând anterior încălcări ale normelor penale sau contravenționale, fapt care nu s-a luat în calcul la stabilirea pedepsei atât în prima instanță, cât și în instanța de apel.

Totodată, prima instanță la aplicarea pedepsei închisorii pe un termen de 2 ani față de Chisaru Ionel, nu a luat în considerație prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, deoarece nu i-a redus pedeapsa conform alin.(8) al acestei norme.

6. Asupra recursului declarat, a prezentat referință procurorul, care s-a expus pentru inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece soluția instanței de apel este corectă.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în baza temeiurilor stipulate expres în acest articol.

Verificând alegațiile recurentului, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal conchide că acestea sunt vădit nefondate, iar decizia instanței de apel este legală și întemeiată, în partea ce ține de respingerea apelului declarat de avocatul Baban Nicolae ca fiind depus peste termen, or în motivarea soluției adoptate s-a specificat

că, potrivit art. 415 alin. (1) lit. a) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, este în drept să respingă apelul, menținând hotărârea atacată, dacă acesta este tardiv.

Conform art.402 alin.(1) Cod de procedură penală și practicii judiciare despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Mai mult, cu privire la necesitatea prezentării părților la pronunțarea integrală a sentinței, Colegiul penal ține să remarce că această chestiune este facultativă, adică părțile la dorință pot asista în ședință și primi copia hotărârii, sau ulterior se pot adresa pentru recepționarea acesteia, însă indiferent de prezentarea sau neprezentarea acestora, termenul de atac al hotărârii va decurge începând cu ziua pronunțării. Statuarea dată, rezultă din analiza coroborată a art.art.402, 340 și 230 Cod de procedură penală.

În același context, instanța de recurs amintește că, potrivit art.231 alin.(3) Cod de procedură penală, raportat la explicațiile date de Curtea Supremă de Justiție în deciziile sale, la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului până la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfârșească într-o zi nelucrătoare.

La calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Or, la calcularea termenului de apel determinant este constatarea momentului de la care începe să curgă acesta.

Regula generală în acest sens prevede că termenul începe să curgă pentru părți din ziua următoare în care a fost pronunțată sentința.

În cauza deferită judecării sentința Judecătoriei Edineț sediul Briceni a fost pronunțată integral la 23 iulie 2018, iar termenul de declarare a apelului a expirat la 07 august 2018, însă apelul declarat de avocatul Baban Nicolae a fost depus la 09 august 2018, fapt ce se confirmă prin ștampila aplicată pe plic (f.d.135, vol. II).

Prin urmare, Colegiul penal investit cu soluționarea prezentului recurs ordinar, reține că instanța de apel a calculat corect termenul de utilizare a căii de atac în condițiile în care acesta este de 15 zile de la data pronunțării sentinței, la care a fost prezent atât inculpatul Chisaru Ionel, cât și avocatul acestuia Baban Nicolae.

Subsidiar celor consemnate supra, Colegiul menționează că termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită exhaustiv prin lege.

Termenul respectiv este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși apelul a fost declarat după expirarea termenului, acesta urmează a fi respins ca declarat peste termen, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, însă, la caz, această din urmă premiză nu s-a confirmat.

În apel, *nu s-au invocat motive întemeiate* ce au determinat întârzierea declarării apelului, astfel, instanța de apel fiind în imposibilitate să repună în termen apelul.

Mai mult, conform art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen,

nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Relevante în acest sens sunt și unele aspecte ale principiului securității raporturilor juridice ce se conțin în hotărârea CtEDO din 05 iunie 2012 în cauza Ghirea contra Moldovei, unde s-a statuat că: „... principiul egalității armelor, care reprezintă unul din elementele noțiunii mai largi a procesului echitabil – presupune că fiecare parte beneficiară de o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cazul în condițiile, că nu ar pune-o într-un dezavantaj substanțial în raport cu cealaltă parte”. Prin alte cuvinte, aplicarea regulilor referitoare la termenele limită este de natură să aducă atingere principiului egalității armelor în cazul în care părțile nu beneficiază de aceleași mijloace pentru a-și susține argumentele în fața instanței.

În acest context, Colegiul penal respinge argumentele recurentului că, Chisaru Ionel și-a manifestat dorința de a contesta sentința, însă necunoscând modalitatea întocmirii apelului, s-a încredințat că apărătorul o va face, fiind asigurat despre acest fapt, de aceea a așteptat examinarea cauzei în ordine de apel cu speranța că-i va fi modificată pedeapsa în sensul atenuării.

Astfel, instanța de recurs, făcând trimitere la art.420 Cod de procedură penală, care stipulează că recursul este o cale ordinară de atac ce poate fi folosită împotriva hotărârilor pronunțate asupra fondului cauzei și nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora părțile nu au folosit calea apelului, sau apelul a fost respins peste termen, va dispune inadmisibilitatea recursului ordinar, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Gaina Rodica în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui *Chisaru Ionel xxxxx*, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 11 aprilie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac